

Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Birkedal, Uffe.

Mens Julelysene brænder : et Digt.

København : Konrad Jørgensen, 1890

[16] s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

U. Birkedal.

Mens Julelysene brænder.

1890.

53. - 2/2.

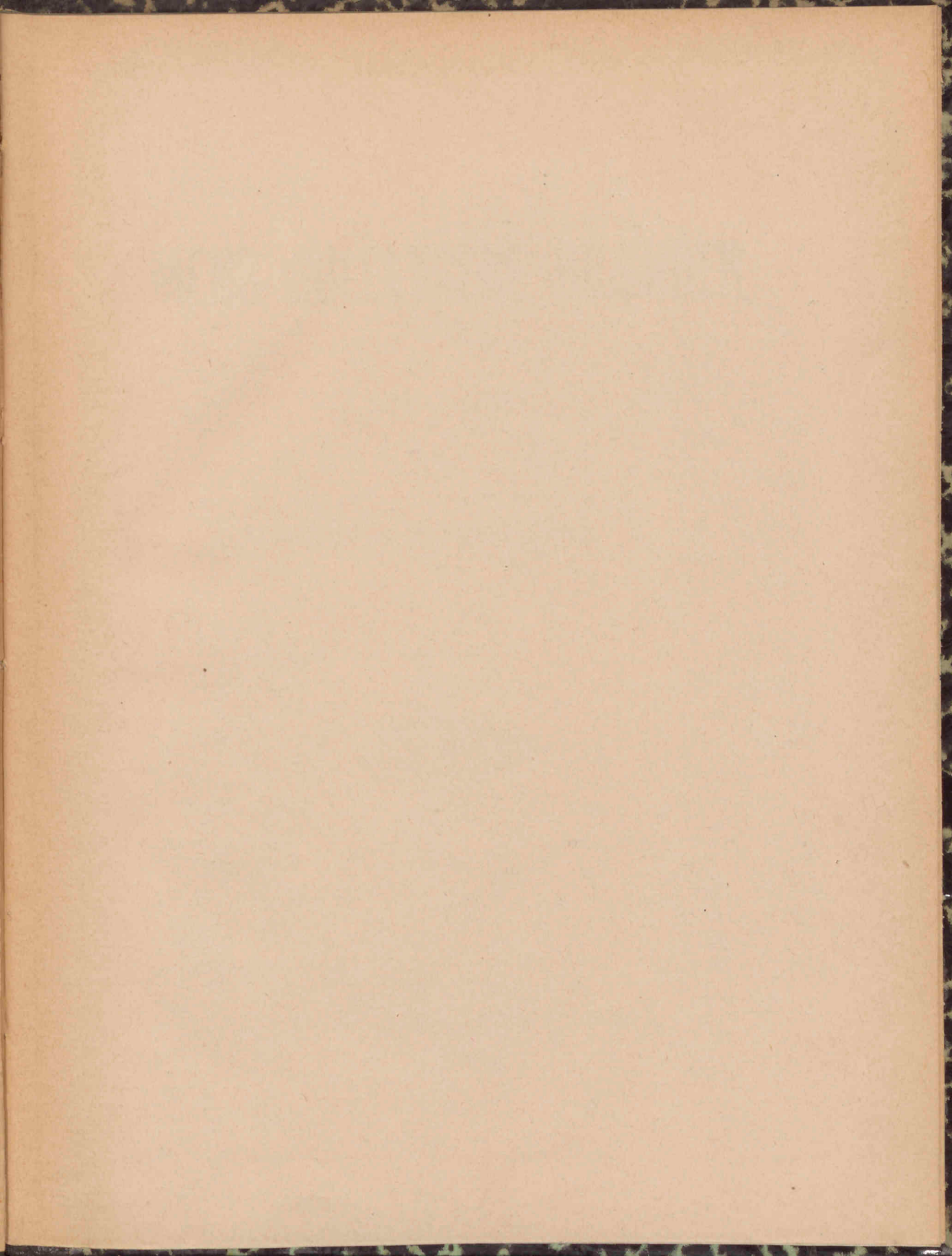
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 53 4°

1 1 53 0 4 00248 5

+ Rex

MENS JULELYSENE BRÆNDER

ET DIGT

AF

UFFE BIRKEDAL

KØBENHAVN
KONRAD JØRGENSENS FORLAG

1890

Festligst er den Aarets Time,
naar du Julelyset tænder,
mens du hører Klokken kime
og det ranke Grantræ brænder,
og de smaa og store Hænder
slutter Kreds derom med Sang,
Salmesang med Højtidsklang.

Saa du ej den Stund imøde
gennem mange mørke Dage,
hvor de sidste Blomster døde,
Stork og Svale fløj mod Syd,
og hvor Solens Flammeboldt
flygted mer og mer tilbage,
og det blev saa bittert koldt?
lød det ej med Vemodsfryd:
„Julen kommer, Julen kommer!“

Julen, Vintrens glade Sommer,
toned den ej i dit Indre
fra den Barndom, du ej glemmer,
skued du den ikke tindre
ud af dine Smaabörns Blik,
hørte den i deres Stemmer
klarere, mens Uger gik,
til den Stund, da sødt det lød:
„Nu er Jesusbarnet fød!“

Men som bedst du sad tilfreds,
smagte Hjemmets milde Lykke,
og din Sjæl var let og fri
midt i dine Kæres Kreds:
fløj ej stundom da en Skygge
mörknende din Sjæl forbi?
det var Vingeslag af Døden,
Ormens Bid paa Livets Traad,
Verdenssynden, Verdensnøden,
Verdensgaaden med sin Braad.

Steg der ikke da et Suk,
sagte just i Höjtidsstunden,
bævende fra Hjærtegrunden
lagde sig som Taaredug,
blinkende i Julens Luer,

paa dit Öje, dine Kinder?
Sjælen søgte stille bort
fra de muntre, lyse Stuer
ud i Natten kold og sort,
vanked da med sine Minder
hist blandt Kirkegaardens Tuer,
blandt de store, blandt de smaa.
Sneen falder tæt og tyst,
spreder blødt sit Lin derpaa.
Grave sunkne, Grave friske, —
ak, de gemmer dine Kære,
dem, som var dit Hjertes Lyst,
i det dybe Muldets Skjul,
og du hører Stemmer hviske, —
nogle fjærne, andre nære,
— nære, som den sidste Jul —
men de lyder aldrig mere.

O, men naar du barnligt tror
paa Guds Sön, som lod sig føde
til en Frelser for vor Jord,
og du véd, at dine døde
gik fra Verden paa hans Ord,
sér du fremad mod et Møde
i det høje Englekor,
og af Kind du stryger Taaren.

Sjælen vender atter hjem
fra sin Flugt paa Kirkegaarden,
og du takker Gud for dem,
han dig endnu lod beholde,
og du priser Hjemmets Lykke.
Marker, Veje ligger kolde,
og det fyger op derude.
Du har Varme, Lun og Hygge,
du og dine sidder trygge.

Tys, mon ikke hist paa Rude
lagde sig en frostblaa Kind,
stirred et Par Öjne ind? — —
Kvinde med dit Barn paa Armen,
flygt ej saa, jeg vil dig vel!
kom dog, kom herind i Varmen!
jeg til Eder staar i Gæld.
I er sultne, frosne, trætte,
hvil jer her og spis jer mætte!
Jeg har ikke glemt den Kvæld,
da en anden fattig Kvinde
husvild gik omkring i By,
først i Stalden kunde finde
for sig selv og Barnet Ly!

Ak, til dem min Hjælp sig strækker,
— men hvor mange, talløst mange

er der, hvor den ikke rækker,
som i Kvæld forladte gange
i den vide Kristenhed!
Gaa til Stræderne, de trange,
stig til disse skumle Huler
hist i Verdensstaden ned,
hvor sig Nøden, Lasten skjuler,
dette skumle Tvillingpar, —
og du ser en Afgrund gabe,
ved hvis Bund du aldrig var.
De har intet mer at tabe,
og med Raseri og Trods,
knyttende de magre Hænder,
skærende med Rovdyrstænder
skuler de og bander os.
Drukne Mænd og drukne Kvinder,
ikkun Mennesker af Navn,
blevne Dyr i Smuds og Savn,
Börn med hungershule Kinder —

Og din Sjæl det gennemryster:
Jorden er vor fælles Moder, —
Indbrudstyven er min Broder,
denne Skøge er min Søster;
og — hvem véd — i dette Barn
dør en Storaand, kvalt i Skarn!

Stig saa op ad Trappen hist,
hvor den smalle Lysets Strime
falder ned fra denne Kvist
i den sene Nattetime.
Ser du hende, ser du hende,
denne unge, fine Pige?
Naalen bruger hun med Flid,
fattig Daglön kan hun vinde
kun i Dögnets hele Tid.
For de rige, lykkelige
maa hun ofre selv sin Lykke,
— deraf Öjets dunkle Skygge,
deraf denne blege Kind.
Ind og ud og ud og ind
färer hendes travle Hænder,
Lyset ned i Stagen brænder.
— Intet Under, om det svære
Valg imellem Brød og Ære
blev *for* svært for hendes Sind!

Kun et Blik i Fængslets Celle,
denne Morders snævre Rum, —
se, han sidder stivnet, stum!
Vid, at han er dömt til døde!
Han, han kunde dig fortælle
dette gamle om paany,

at saa mangen én maa bøde
ikke blot for egen Brøde,
kunde ej sin „Skæbne“ fly.
Man kan stræbe, man kan stride,
maa dog synke under Vægten
af en Skyld hos hele Slægten,
maa med Ret — og Uret lide.
Øksen, drikkende hans Liv,
rammer ogsaa Barn og Viv.

„Fred paa Jorden! Fred paa Jorden!“
toner det i Julenat.

Men i Syden og i Norden
samler sig den dumpe Torden,
Minen ligger altid ladt,
den kan sprænges let og brat.
Kristenheden, Kristenheden!
skal du aldrig smage Freden,
uden den, hvor Millioner
øves til med Tidens „bedste“
Bajonetter og Kanoner
vildt at myrde deres Næste,
lægge, holde Folk i Aag,
som har anden Sæd og Sprog?
Sig, hvad vil du svare ham,
Hjordens Hyrde, det Guds Lam,

som kun eget Blod udøste,
os fra „Morderen“ forløste —
Kristenhed med Hedningskam? —

Ser du denne tykke Røg?
hører du den Piben, Surren,
Hamren, Klapren, Hvæsen, Snurren,
— en Fabriksbys øre Støj.
Sér du Drev og Hjul og Stænger?
op og ned og rundt de haster
uden Ro og uden Rist,
til de ej kan bruges længer,
og foragteligt man kaster
dem blandt Skramlet ud tilsidst.

Ak, er snart ej hele Jorden
med sit Lys, sin Luft, sit Hav,
til en kvalm Fabriksstad vorden
og forvrænget Naturens Orden,
misbrugt Alt, hvad Gud os gav?
Disse Mænd og disse Kvinder,
— Trældyr under Stenkulsdampen,
den, som skulde *lettet* Kampen —
de har ogsaa Smil og Taarer,
Lyst at aande let og frit,
og en Livsens Strøm der rinder

pulsende i deres Aarer,
Blod, saa varmt og rødt som dit.
Men som Hjulet, der blev slidt,
slænges den, der blev for gammel,
hen blandt Samfundskrogens Skrammel!

Hvilke tunge Juletanker
stiger dog i Aften frem!
trindt paa Land, i By de vanker,
og paa hver en Dør de banker
i de tusind Armodshjem, —
til et Spørgsmaal, længe bunden,
bryder op af Hjærtegrunden.

Du, som sidder i din Himmel
over Stjærners blanke Flok —
har du ej til alle nok?
blev *for* stor din Börnevrimmel?
tog du Nogle ömt paa Skød,
höjt til Lykkens Bord dem bød —
satte Andre du til Side,
kun bestemte til at lide?

Almagts Gud bag Himlens Hvælv,
tör med dig vi gaa i Rette?
nej, men tifold med os selv,

at dit Bud vi turde slette.
Du er *Retfærds* store Gud,
Ret paa Jorden er dit Bud,
Retten først, saa Kærligheden
er din Livets Lov heneden.
Efter Retfærd alle længes,
— uden den, som Uret over —
Kærlighed vil altid trænges.

Men for *Ret* vi Øret døver! —

Du, som over Skyer bor,
du, som styrer Stormens Veje,
bød Planeters Flammekor
om din Solboldt sig at dreje,
gav du ikke denne Jord
os til Slægtens Fælleseje?
lagde Kraft i Muldets Skød,
sendte Varme, Vind og Væde,
at vi Alle maa faa Brød,
som dit Arbejdsbud kun lød,
og af Hunger ingen græde;
gemte Malmen, hvid og rød,
travle Bjærgmænds blanke Høst,
dybt i Fjældets haarde Bryst,

gavmild til al Slægtens Tarv?
Hvor bespotteligt at kalde
det *āin* Villie, at de Faa
uden Blu skal plyndre Alle
for den rige Søkendarv,
suge, hvor de blot kan naa,
ud de Svages sidste Marv!
Hvem tør kalde det *āin* Villie,
Du, som klæder Markens Lillie,
føder Skovens lille Fugl,
at de Tusinder paa Kloden
dør af Sult — i Overfloden?

Men I trygge og I mætte,
som vil röre ej ved Bylden,
men kun søger Skalkeskjul
for den onde Rovdyrs-Id, —
I, som gaar med Gud i Rette
ved at give „Synden“ Skylden,
„Ævnernes Forskjellighed“ —
er *dei* Grund vel til at sætte
Synden *ret i Skik* med Flid,
göre Kløften *āōōbeli* bred?

Hvordan, tro'r I, ender dette?

Holder det i Eders Tid, —
Börn har för med Blod og Taarer
bødet, Fædrene var Daarer. —

Og vi Kirkens Mænd med Ordet
om Guds Sandhed og Guds Naade, —
har vi fattet Tidens Vaade
og med frygtløst Mod os gjort?
er vi med til Bod at raade?
Skønner vi, det er ej længer
Dogmatik, at Verden trænger,
flere Kirker over Landet,
fler Postiller eller andet,
selv ej mere „Gören godt“,
— men en ærlig Manddomsrøst,
som fra Vraa til Kongeslot
nævner Barnet frit ved Navnet,
og *saa* taler Tugt og Trøst
med *hans* Myndighed igen!

Stort og tungt er Præstesavnet.
Der er nok, som buldrer, lyner,
ogsaa nok med store Syner, —
hvor, men hvor er Kirkens *Mænd*?

Stakkels Dreng, sat op paa Stolen,
för du ret var vokset ud,
för du kunde fylde Kjolen,
för du fik dit Kald af Gud,
du, som sikkert faar din Rest,
længe för du bliver *Præst*,
men som dog, den Sag er givet,
skal dig *snakke* gennem Livet
og med saft- og kraftløst Præk
bare ramme Kirkens Væg, —
Stakkel! *åu* vil lære Andre
det, hvorom du intet *ved*,
du, som kun kan snakke efter!
hjælpe dem en Vej at vandre,
hvor du selv ej gik et Fjed!
Du har ingen Aandens Kræfter,
kun en Slump Kollegiehæfter!

Vidnesbyrdets Magt er endt,
hvor dets Malmrøst blev forvendt
til den hule Præketone;
Kristendommens Ære skændt,
naar den bliver Pyntekone
eller Politibetjent.

Kirkens Hyrder! vil I høre:

alt det store Frafald sker.
I faar andet snart at göre
end at lukke Kirkens Døre
for de altid fler og fler,
der tör sige, hvad de ser,
at den gamle, kære Bog
har sit eget gamle Sprog;
end at kalde Himmelstormer
hver, der kræver nye Former.

Kirkens Store, der er Fare!
kan, trods Titler, Kors og Baand
I med frygtløs Hyrdehaand
Hjordens dyre Ret forsvare?

Tidsnat! skal du evigt vare?

Nej, saalænge Solen funkler
paa det skönne, hvalte Rund,
og mens Skyer kun en Stund
Dagens Sejersglans fordunkler,
til den atter bryder frem,
og mens Julestjærnen brænder
over Troens Bethlehem
og endnu en Straale tænder

i de kristne Hjærter Gem:
Herrens Sandhed Røsten løfter,
vejrer hen al Svig og Vold,
trænger over alle Kløfter,
splintrer alle Lögners Skjold.
Om en Verdensbrand skal komme,
Herrens strænge Vrededomme
raabes ud i Lyn og Torden,
naar hans Taalmods Frist er omme;
eller om endnu med Læmpe
Visdom Luerne kan dæmpe —
aldrig rykkes skal hans Orden:

Ret paa Jorden!

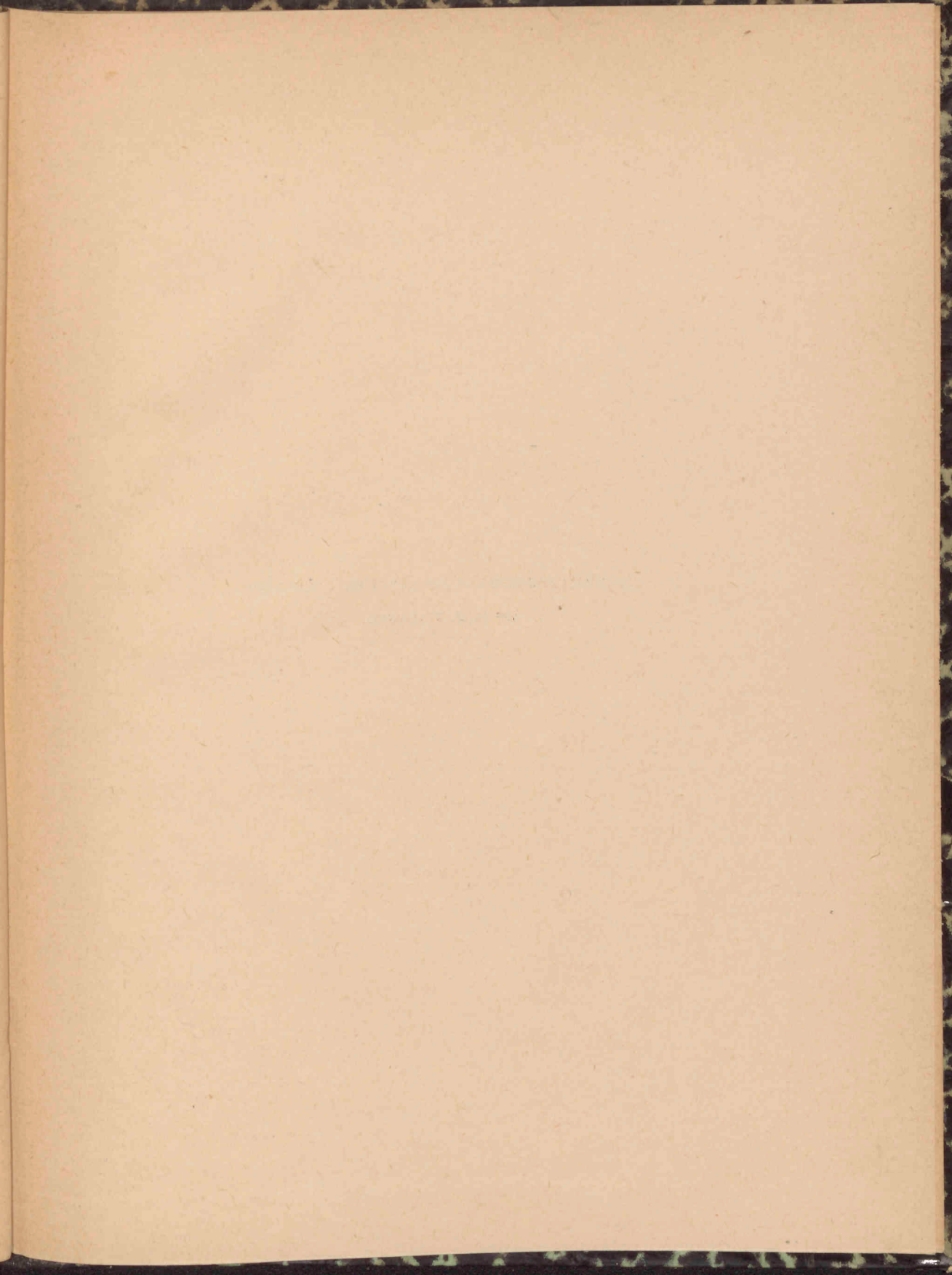
* * *

Træet sluktes ud, og silde
er det bleven, mørkt og stille.
Længst den muntre Börneklynge,
trættet af at le og synge,
lege med de nye Ting,
sover uden Angst og Tynge.

Moder luller ind den lille,
jeg kan høre Vuggen gynge,
høre hendes Røst den milde,
mellem Gængers lette Sving.

Ja, sov sødt, sov sødt, I Smaa!
vaagn med friske, røde Kinder
og med sunde, klare Öjne,
og bliv engang Mænd og Kvinder,
som i Sandheds Lejr vil staa,
kækt i Kast med alle Lögne,
baade hellige og sögne,
for Guds dyre Retfærds Sag
höjt paa Jorden hejse Flag!

KONRAD JØRGENSENS BOGTRYKKERI I KOLDING

VED H. P. WARBERG.

